

ERDÉLYI HÍRADÓ

Kedden, Július' 21-edikén, 1829

Platai Státusok — Nagybritannia — Frantziaország — Németország — Austria
Muszkaország — Görögország — Földrengés — Hírdetés.

Platai Státusok

Máj. 1-ső napjaig szólló, Londonba érkezett tudósítások szerint, ezekben a Státusokban a' legrettentőbb zűrzavar uralkodik. Az egész ápr. hónap' foljtával foljvást foljt ott a' tsata, a' Lavalle' felekezete és a' Foederalisták között, mely utólsóknak a' vad Indusok vannak segedelmekre (Délámérikanak a' legalján, délen). A' Lavalle' próbatétele Santa-Fé ellen, rosszul esett-ki, és Rauch Fridrik német Obester, az Indusok ellen esett egy tsatában, egész seregével egygyütt elesett (ez még, reményhetőleg, nem bizonyos). Egy rakás, úgynevezett Monteneros, mintegy 5000 ember, 700 Lopez-katonasággal és 300 Indussal egygyütt, behatoltak, közel Buenos-ayresig. Apr. 26-odikán, véres ütközetre került a' dolog a' két Fél között. Mind-a'-két részről sok vér foljt-el; de Lavalle, tsakugyan vesztett, és St. Jose de Flores felé, Buenos-ayrestől 8 mértföldnyire hátrált. Magában a' városban, a' legnagyobb rémülés uralkodott. Temérdek ember elfutott, és minden ember félt azon barbarus Indusok' dühétől. Lavalle kihirdette volt a' hadi-törvényt, és minden lakost, az áng. és észak-ámérikanus alattvalókat kivéven, fegyverkezésre kényszerített. A' frantzia Konzul, Mandeville Úr, a' maga' diplomatikai characterére utalt, hogy attól megszabadulhasson; de az országlószék mindjárt passust

adatott neki, melyre ő mindjárt egy Frantziaországba szándékozó hajóra ült. Ugyanazon hajóra futott az a' megkülömböztetett patriota (hazaszerető) D. Bernardo Rivadavia, mivel' a' meggyilkolt Dorrego' felekezete éppen úgy eskütt az ő' halálára, valamint a' Lavalle-jére. A' híres San Martin Gen. is megérkezett Angliába a' paketboot-tal. — Egy levél Buenos-ayresből, ápr. 29-edikéről, azt mondja: "Ezen pillanatban, minden fegyverben áll itt: az ellenség, tsak 4 órányira áll a' várostól, és minden órán félünk, hogy ez és Lavalle között, ütközetre kerül a' dolog. Statuspapirossainkat egy dánus hajóra, Brodtrag, Bendixen Kapitány, hordottuk, valamint mindent, a' mit tsak bátorságba lehetett tenni: de áru-portékát semmit-se lehet fére tenni, mivel' a' douane (vámház) be van zárva.

Nagybritannia

Egy nagy és pompás ebédnél, jelen voltak jún. 24-edikén minden Ministerek, mely ebédet a' keletindiai Kompania' Directorai az Albion Tavern-ben adtak Dalhousie Gróf' elütazása előtt, ki a' bengáli hadsereg' Vezérségét vennie magára. — Northumberland Hzg. oly' betegesen fekszik Dublinban, a' köszvényben, hogy hivatalához nem láthatna.

Ekkorig még, minden akadályok' ellenére is, a' clarei választás' környületei igen kedvezőknek láttanak O'Con-

nel Úrnak. Limerikben, véres versen-
gésre került a' dolog a' 60-dik és 56-
dik reg.tek között. Okot adott ára az
O'Connel' választatása. A' 36-dik reg. ö-
mellette nyilatkoztatta-ki magát, ezen
kiáltás mellett: "O'Connel mind-örök-
ké!" és a' másik reg. megtámodta völ-
na ezt, ezen kiáltás-közben: "Vérszom-
júzó Pápiástak! Sok vér' elfoljása után,
a' 60-adik reg. nek jutott a' rövid is-
trang. — Meglehet itt jegyezni azt, hogy
az Írlandban álló katonaságnak 5 ne-
gyedrésze írlandus katolikusokból áll.
Külömben, az O'Connel' magaviselete
kimenthetetlen. Mostanában a' Megsza-
badító-Rend' Capiteljét tartotta ő a' Kil-
rushban, a' zöld Erins-pántlikát oszto-
gatta, 's kinyilatkoztatta, hogy nem lép
előbb nyúgodalomra, valámig az Unio
el nem töröltetik; és hogy, ha az ír-
landus nép minden vallás-külömbég nél-
kül, őtet buzgón segítené-elő; 5 eszten-
dő alatt, ismét saját parlamentje lenne
Dublinban.

Dublinból azt írják, hogy ott, O'-
Connel Úr' indítására, a' gabona-beur-
se-n Gyűlést tartottak, melyben ő igen
hosszason kibotsátkozott e' mostani, a'
szabadosokat illető systema' követése ká-
ros-vóltán, és annak szükségessé-vóltán hogy
minden felekezet egyessüljön az Unio-
acta vissza-húzása' kieszközlésére. O'Con-
nel Úr, panaszkodott beszéde-közben,
melynek félbe-szakasztása egymást érte a'
sok lármas helybe-hagyás miatt, a' Nort-
humberland Hg. kevés részvételéről az
írlandi ügybajokban, 's egy fa-szálkához
hasonlította őtet egy tál-levesben, mely-
nek a' mennyiségét szaporította ugyan az,
de minéműséget nem jobbította. "Mikor
a' Hertzeg Írlandba jött" úgymond a'
Beszélő a' többek közt, "szaporodott a'
lakosok' száma Eggyel, de külömben,
semmi változás nem esett a' mi' állapo-

tunkban." A' mi az ő' választatását Cla-
re-ért illeti, azt mondotta, — neki nagy
örömeire szolgál, a' Gyűlésnek kinyilat-
koztatni, hogy az bizonyos, és semmi
emberi erőnek nints hatalmában azt meg-
gátolni. — O'Connel Úrnak ezen beszé-
déről, ezt olvashatni a' Timesben: "Az
ő' dublini Beszédében, van egy hely, a'
mellyen megszegyenlhetné magát; úgy
beszéllvén ugyan is, abban, még pedig
minden ok-adás nélkül, környületes be-
széddel, egy olyan ember ellen, mint
az írlandi Lord-Lieutenant, ki minden
áng. Nagyok között legkevésbé érdemi,
hogy keserű és gyűlölséges jegyzéseknek
tztéltányérja legyen.

Újj-déli-Vallisból (New-Sud-Wales-
ből) írják, hogy ott, Sidney' vidékéu
nagyot-ka földrengés vólt, mely egyne-
hány minutumig tartott. Azt is tapaszt-
alták, hogy a' mostanában felfedeződött
tűzokádó hegy' hányásai Segenhoe mel-
lett, naponként ijjesztőbbekké lesznek.

Frantziaország

A' Pair-Kamarába éppen olyan kész-
séget (apparatus) akarnak most behoz-
ni, mint az alsó Kamarában már van:
olyan edényekből áll az, mellyek sok
részében a'-szálának felállítatván, nem
látzanak, és felolvasztott chlor-mész áll
bennük. — Az Aviso de la Mediterranée,
jún. 25-ről, azt mondja, hogy sok al-
gieri ólalkodók kerülgetnek a' közép-ten-
geren. Toulonba és Marseille-be jött ha-
jókapitányok azt állítják az Algieriak-
ról, kik a' frantzia tengerpartokhoz kö-
zelítettek, hogy őket úzték volna. Ezért
botsátott-ki az országlozsék jún. 22-kén
egy fregatte-t, egy korvette-t és 3 brig-
get, hogy a' közép-tengeren kerülgesse-
nek. Didó-fregatte is az Algier előtt
kerülő hajó-osztálj' szaporítására fog
menni.

Németország

A' müncheni Híradók szerint, a' Párisból Münchenbe jött Követség-Kavallérok, Verna és Oliveira Urak, braziliai Tsászár D. Pedro Öfgének, megkérték Leuchtenberg Amalia legfőbb méltóságú Printzasszonynak, az idvezült Leuchtenberg Hgz. (Napoleon mostoha fija' született Bauharnois Eugenius') harmadik Printzasszony-leányának a' kezét, és egy audientzián Leuchtenberg Hgzné Ö-k. Magosságánál, az Amalia Printzasszony' édes Anyjánál, megígérő feleletet nyertek. Várnak még egy rendkívülvaló Követet, hogy a' pompás megkérést végbe-vigye. A' házasság, a' mint hallatik, augusztus' elején, procura által fog megesni; s a' Printzasszonyt, a' leuchtenbergi Printz ÖMagassága, a' Printzasszony' testvére fogja Brasiliába elkísérni.

A' müncheni Híradók szerint, a' bavariai özvegy Királyné Öfge, aug. 5-án, a' mint mondják, Leuchtenberg Amalia Printzasszony házassága' végrehajtására, ismét otthon fog lenni Bruchsalból, Münchenben. Az újj-menyasszony Tsászárné Angliába fog előbb utazni, Ostenden által, s onnan fog tovább menni Rio-de-Janeiróba, Dona Maria ifjú Királyné' társaságában.

Austria

Béts, júl. 6. — Már 1783-ban kötött volt az austriai Udvar a' marokkói országlószékekkel béke- és kereskedési egygyességet, melyet 1805-ben megújítottak és örök-időkre megerősítettek. Semmi panasz, semmi izetlenség nem háborította-meg ezt a' költsönös egygyetértést azon hosszú idő' lefolyta alatt. Annál-váratlanabbnak kellett természetlenni azon tudósításnak, hogy a' múlt esztendei aug. hónapja' elején, egy gazdag terhű, Triestből Brasiliába indult austri-

ai kereskedő brigantin-hajót (Veloce, Kapitány Blasinich), egy marokkói hadihajó, Kádizhoz közel, elfogott és a' rabati kikötőbe hurtzolt. Az említett hajókapitányból és 12 mátróztból álló hajónép, valamint elfogattatása, úgy a' marokkói Státusokon által hurtzoltatása-közben, sok és élet-veszedelemmel járó méltatlanságot is állott-ki, míg egyszer a' Tängerben tartózkodó külső országi Konzulok' közbenjárására, az említett kikötős városba vitetvén, a' Konzulok' védelme alá tétettek.

Ö-ts. k. Fge. ezen váratlan esettel indítván, tengeri erejének egyzakasszát, korvette-Kapitány Bandiera' vezérése alatt a' gibráltári tenger-szorúlatra küldötte, nem tsak hogy az austriai kereskedő hajókat minden további megtámadások ellen a' marokkói ólalkodók' részéről védelmezze, hanem barátságos útonmódon, a' fent említett esetnél az austriai zászlón' elkövetelt tsúfos megsértésért, illendő elégtételt, valamint ama', békesség' közepette, minden előjelentés, sőt minden, még nem is képzelt helyes ok nélkül elvett brigantin' vissza-adását terhével egygyütt, és kárpótlást kívánjon; eggyzersmind pedig a' két országlószék között a' barátságos szerkezetet az 1805-ödikbeli lábra állítsa vissza. Ezen szándéknál-fogva rendeltetett a' hajó-osztály' Vezére mellé követségi Tanátsos Pflügl, mint kiküldött társ, s nekik a' közös alkudozásra a' szükséges útmutatások s teljes hatalmak által adattak.

Első gondja volt Banderia Kapitány-nak, a' kötés' emlére elfogattatott austriai hajónép' megszabadítása. Az az állhatatosság, a' hogy ezen elevevaló tzi-kej' teljesítése Austria' részéről követeltetett, nem hibázta-el végtárgyát. Blasinich Kapitány' s az ő' Matróztai min-

den feltétel nélkül adattak által a' ts. k. Osztáljnak, és a' Sultán' első Ministere, Ben Gelun, a' ki egyedül ezen ügybaj miatt jött Tängerbe, adott egyszersmind országglószéke' nevében, a' ts. k. Küldötségeknek egy, elébb, helybehagyás-végett közölt nyilatkozatást, melyben a' marokkói tengeri Tiszt' magaviseletét, ki a' Veloce-t elfogta, mint saját erőszakoskodását, nyilván kárhóztattja, megbüntetését ígéri, 's egyszersmind, a' Sultán' készségét az elébbi barátságos szerkezetek' megújítására, kijelenti.

Ezek az engesztelő lépések reménységet láttattak nyújtani az austriai országglószék' többi igasságos kívánságainak rövid időn lejendő megnyeréséhez is. De alig említette az austriai Küldötség a' Veloce' vissza-adását és az illendő kárpótlást, hogy a' marokkói országglószék' Biztossai más hangon beszéltek, és egyiket mint a' másikat, semmiség színek alatt nyakokról lerázni igyekeztek. — Az austriai Küldötség hovatovább meggyőződván, hogy az ellenkező fél, időnyérés végett, csak őket akarja tartóztatni, végre, minden okoskodás- és rábeszélés-okokból sikeretlenül kifogyván, által adott Ben Gelun Ministernek ápr. 22-dikén egy nyilatkozást, melyben, a' távolsághoz szabott idő alatt, végszakasztó feleletet kívánt a' Sultán' részéről, a' fenn említett igasságos követelés-felől. — Elmúlt a' kiszabott idő; és, egynehány nappal azután tudták-meg az austriai Küldöttek, hogy a' marokkói országglószék, a' nélkül hogy őket, még-tsak feleletre is méltóztatná, általjában megvetette kívánságaikat. Ilyen környületek között, a' ts. k. Osztálj-vezér azon kedvetlen kényszerre szorult, hogy parantsolattjától függő hadi eszközeinek hasznát vévén, erő-hatalommal kényszerítse annak megnyerését, a' mit szép

szóval megnyerni igazán kívánt és reménylett. Ezen szándékkal, minekutána a' Kapitány a' kiszállásra Laraschnál, és az ottani kikötőben fekvő marokkói rabló hajók' megtámodására mindent előre elkészített, elvitorlázott az álgésírás-i hajótanyáról, Carolina korvette-l és Veneto briggel, jún. 1-ső napján. Adria korvette, ott kerülgetett már egynehány nap-ólta, Sale és Larasch között; Enrichetta goélette pedig Gibráltár és Tetuán között. Ama' két első, elhaladtak a' tengerszorulatból észszakának idején, és jún. 2-odikán reggel megérkeztek a' laraschi tengertéren (Marokkó' nyugoti partjánál, Tängerhez délnek, 9 mérvíznyire) a' hol Adria hozzájok állott, úgy hogy már most az egész, a' szándék' végre-hajtására szánt hadi erő együtt volt.

Larasch városa egy domb' meredek lejtőjén fekszik, melynek az alját a' Luccos folyóvíz mossa. A' domb' teteje jukatsos törnyokkal és erős ágyúpadokkal van megrakva; más ágyúpadok vízszintre fekszenek; egy magános, újjonnan hányt sántz nem messze fekszik a' városhoz. A' Luccos' tengerbe-ömlésén felül, elönt az egy téres motsáros lapájt, melyet a' tengertől, egy földtsúts, mely a' hegyivel Laraschnak nyúlik, választ-el. A' Luccos' torka éppen ezen földtsúts' hegyi és a' város között van. A' földtsúts, mely a' tengerpartot formálja, csak egy fél mérföld hosszáságu porondomb, két végen bokrok verték-fel: szélességére, nyugotról keletnek, ezen földtsúts' lejtője, a' tenger-felől lejtősebb, a' földfelől pedig sokkal meredekebb. — Hogy a' Kapitány az eddig vett hibás és tökéletlen tudósítások mellett, saját szemével győződjön-meg a' város' és környéke' fekvéséről; maga fogott a' száldozáshoz jún. 2-odika' és 3-adika' éj-

jelén, saját ladikjában, a' mikor ő, valameddig tsak lehetett, a' földhöz közelített. Lármatűz égett a' part' hosszában, és bizonyos időközökben a' legkülső örök' (Vedette) kiáltása, jele volt, hogy az Arabok, vigyáznak. — Jún. 3-kán reggel tudta-meg a' Kapitány, spanyol halásztoktól, hogy az ellenség, várt ugyan megtámadást, de ekkorig még kevés óltalom-készületet tett; hogy egy, a' Lucos' torkában vasmatskán fekvő hajó, nem a' kikötő' védelmére oda rendelt marokkói brigg mint elébb gondolták, hanem ánglus kereskedőhajó, és hogy a' földtsúts' hátamegett, nem egy, hanem két marokkai ólalkodó hajó fekszik vasmatskán: végre, hogy a' földtsúts' szélessége, alig van fél-órai távolság. Mind ezen tudósítások ára határozták a' Kapitányt, hogy nyomon, feltett szándékához fogjon. — Az idő, szép volt, a' nap, tündöklő, a' tenger, tsendes. Minekutánna Bandiera Kapitány a' Carolina' vasmatskáját felhúzta, magához szólítottotta ő Adria-t és Veneto-t; mellyek, hogy az Arabok' figyelmét, ne ingereljék még-inkább fel, fére állottak volt a' parttól, 's az itt következő rendelést tette a' megtámadásra: "A' 5 austriai hadihajó, 7 ladikot, egyegy kis ágyúval felfegyverkeztetve, botsásson-el, hogy ama' 5 hajóról vett Rakéta-sereg', tengeri gyalogság' és felfegyverkezett matrótzok' szakasszait vigye-ki a' földre. Az emberek' egész száma 136-ra ment; ide értvén Zimburg Májort, az Adria' Komendánsát, ki a' feltett szándék' végrehajtását vezette, 5 Tisztet és 6 Kadet-ot. A' porond-dombra-kiszállás után, a' katonaságnak a' legegyszerűsebb húzomban kellene neki menni a' marokkói hajóknak, azokat rakétákkal felgyújtani, 's akkor haladék nélkül ismét a' ladikokra felkapni. Éppen délben, minden szakasz

egybe-gyűlt Carolina körül; melynek a' Vezére, Bandiera Májor, őket a' viaskodásra buzdította, 's nyomon ára, jelt adott az indulásra. A' vár' ágyúpadjainak tüze között, egy négyed-óra alatt, a' parthoz érkeztek a' ladikok, tsorbulás nélkül. Minthogy a' víz tsekélj volt a' ladikoknak, 's e' miatt, nem mehetek egészen a' földig; tehát, mind katoná, mind matrótz a' tengerbe ugrálván, úsztak a' parthoz, puskáikat fejeik felett tartva. A' kiszállás ellent-állás nélkül ment-végbe, mert az Arabok azt gondolták, hogy a' várost, nem pedig azt az ember nélkül ott fekvő két hajót támodják-meg; ők, tsak a' város' szomszéd dombjait rakták-meg várvéddel, 's a' földtsúts' déli részét jó-tsomó katonasággal; de a' mely semmi mozdulást nem tett, hogy azon kevés számú szállítvány' útját a' földtsúts' ormóján által, elállaná. Minekutánna ez a' sereg, mely a' maga' horpaszait kiküldött örzökkel próbálgatta védeni, a' dombra ért volna, a' honnan mindenik marokkói hajót lehetett lövöldözni; a' tűzmesterség-sereg' emberei azoknak igazgatták rakétaikat, az alatt míg másokat jó következással hanyták az Austriaiak' jobb horpaszánál álló rakás ellenségre, mely magát mindég húzta ugyan vissza; de a' földtsúts' görbesége miatt, mindég tüzelt a' maga' lesséből. Ezen környületben, a' hol egy ellenséges tsoport ellen Kudriaaffsky Hajó-Fänrik kiküldetett volt, kapott ez az utolsó könnyű sebet.

Mindenik marokkói brigg szép és jó-móddal épült hajó volt; egyik 16, másik 18 ágyús, amaz 50, ez 70 frantzia-öltre fekütt az austriai ágyúpadhoz. Odább egy darabbal, fekütt két frantzia Kereskedő-hajó, mellyeket az Algieriak, jó-ideje már hogy elfogtak, és Marokkóiaknak adták gondviselés alá.

Ámbár veszedelmes tűz járt körülöttök, nem lett azoknak semmi bajok; mivel Zimburg Májornak különösen meg volt hagyva, hogy a' barátságban élő Hatalmak' hajóit megkímélje. — A' gyújtó-rakéták tsak-hamar meggyújtották a' vitorlákat 's köteleket, elszaggatták a' hajó' oldalait; de a' sósvízzel jóllakott fa nem akart lángal égni. Ekkor neki iramodik két önkéntes Matróz a' tengernek, be-úsznak, könnyen gyúlható eszközöket visznek magokkal, 's a' briggen álló hajókenőt és kendert meggyújtják; melyre az tsak-hamar össze égett. Azomban a' Komendans maga is oda ment 26-od-magával segítségre, 's neki állottak a' másik brigg' lövésének, össze-juggalták azt, úgy hogy még felül is megtelt vízzel.

Minekutánna ezen hadi-szállítványotska, ekképpen érte volna el szándékát, és 3 óráig tartotta-meg állását, a' vár-ágyú- és kártés-tüze ellen; jelt adott Zimburg Májornak visszavonulásra, de a' mi, nehesség nélkül meg nem eshetett: mert az Arabok észre-vévén a' kiszállott katonaság' kevés számát, mindenfelől előtódultak. A' városból gyalogság és lovasság jöttek által a' Luccos-on, Ar-silla-falváról pedig (Tanger és Larasch között) nagyszámu tsapat lovasság nyomúlt-elő, a' Shemidt Hajóhadnagy alatt álló balszárnyat fedező tsoportot erőssen zaklatta; de ez a' rettenhetetlen Tiszt, állását vitézül óltalmazta az ellenség' sokasága ellen, és mindaddig megtartotta azt, míg a' katonaság a' hajóra-szállás helyére nem jutott.

Azonközben a' tenger árja beállván, a' tsajkáknak mellyekre a' Seregnek felülni kell vala, a' parttól távolatska kellett magokat tartani, hogy a' víz őket a' parthoz ne tsapja vagy ki ne vesse; annál fogva a' katonák kentelenek voltak

az ellenség' szeme láttára, mellyel még a' tengerben is hartzoltak, vállig a' vízbe menni, hogy a' tsajkákat elérhessék. Kartáts tűzzel fedezték a' tsajkák a' felülést, és a' többek között a' kergető ellenségnek egy vezérét lovastól együtt földre terítették. Azok a' kevesek, a' kik a' tsajkákat el nem érheték életeket drágán adták el. Az ellenség veszteségét holtakban és sebesebben, nagyítás nélkül lehet 150-re tenni. Az Austriaiak részéről 22 esett el, és 14 megsebesített.

Az alatt míg a' kiszállott seregnek operatzióikat az ellenség hajói ellen illy szereutsésen kivitték, a' Veneto Briggre, melly a' Városhoz legközelebb állott, az ellenség tüzesen lövöldözött, de kárt benne nem tett, mert a' golyóbisok vagy nem értek oda, vagy felettek repültek el. A' ts. k. Osztyalos Vezér azt a' parantsolatot adta ezen Brigg Kommandírozójának Hajós Hadnagy Rocconak, hogy a' Városra, míg onnan nem tüzelnek, ne tőjjön. A' vártasz, mellyet a' Veneto adott az ellenségnek, olyan hatalmas és okosan intézett vala, hogy tsak hamar egy ellenséges batteria öszverontatott és a' gyújtó rakéták a' Városban sok házakat megkárosítottak.

Délutánni 4 óraker ismét a' Hajókon volt a' kiszállott Katonaság, és este 6 óraker az egész Hajós sereg Osztyal — kivévén a' Venetot, melly hátra maradt Rabatnál, a' hol egy 6 ágyús Marokkói Hajó fekszik — felszedvén vas-matskáit a' Gibráltari öbölbe vissza indult, a' hová Jun. 7-ikén épségben megérkezett. —

Muszkország

Humbold Sándor Báró, az ő' kísé-
rőivel, Ehrenberg és Rose Professorok-
kal, Muszkaországon által folytatott út-
jában, meglátogatta Moskau és Kazán
városokat is. Hosszas tudósítás van éről

a' muszka utolsó Híradókban. Moskau-ban pompáson fogadták a' híres Utazót az ottani Universitasba-léptekor, a' Kurátor és a' Professorok, 's által adták neki annak betsületbeli Tag-Diplomáját. Minden látogatásnál, a' mellyet a' vendéglött vendég az odavaló tudományi Intézetekben megtett, valamint mindenütt, a' hol-tsak megfordúlt, az ötöt illető megkülönböztetéssel fogadták ötöt. Ugyanolyan tisztelettel fogadták ötöt Kazanban. Ott is által adta neki az Universitas' betsület-Tag' diplomáját, a' mostani Rector. — Egy Tatárinnepe' alkalomával, jún. 8-kán, megvendégelte Humbold Urat, útítársaival együtt, a' Tatár-Kereskedőség; midőn ők az Universitas' Kurátoránál, a' kasáni Civil-Gouverneur' társaságában 's az Universitas' sok Tagjaival együtt, ebédeltek. A' következő nap' elútagzott Humbold Báró ezen régi Tatárvárosból, mindeneknek, kiknek vólt módjuk vele találkozni, nagy sajnálkozásokra.

Görögország

A' Courrier de Smyrne, máj. 24-edikéről, hoz-fel két Végzést máj 8-adikáról, az országlószék' részéről. Az első szerént, az attikai tengerpartokon, Euböa szigeten és a' voloi öblön már álló berekesztés-kinyilatkoztatás, a' Demetriás' és Zogora' partjaira (a' voloi öböltől északra) a' Kissaros földtsütshegyig fog kiterjedni. — A' másik Végzés megszorítja a' nyugot-Görögországi partok' rekesz-líneáját Murtoig exclusive. A' részre-nemhajló zászlókkal járó hajóknak 20 napi idő engedődik, hogy a' rekesztett állapotba hirdetett vidékekről elmennjen. Mely ha meg nem esne; úgy a' részre-nemhajló hajók, foglaltassanak-el, 's vitessenek a' tengeri erő-törvényszék' elébe. Részre-nemhajló hajók, mellyek a' berekesztett part-

hoz közelítenek, nem fognak először elvétetni; hanem tsak vissza-utasíttatni: de ha másodsor is meg merik azt próbálni; meg kell azokat fogni 's a' tengeri erő-tribunálja' elébe vitetni. — Mind-a'-két Végzést Spiliadis Státustitoknak írta alá.

Földrengés

Magyar- és Erdélyországban, Júl. 1-ső napján történt Földrázkódás, úgy láttzik Debretzentől Kološvárig hatott, legalább. A' Vulkán' e' mostani tüzének fő-tüzhelye (focusa) a' következéseiből ítélve, a' két Haza' határszélén, Erdély' északnyugoti tsütsával határos Szathmár- és Bihar-Vgyék' egyberagadó tsütsai vóltak, nevezetesen ez a' 4 Helység: Vasad (Bihar) Endréd, Iriny és Dengeleg (Szathmár), míg bővebb tudósítás felőle hozzánk nem érkezik. Első hírét hallottuk Szathmár-Vgyéből Kološváron megfordúlt Cs. S. Úrtól, a' ki azt állította, hogy a' rengés 5 nap fordúlt-elő, kissébb-nagyobb mértékben. Júl. 1-ső napján kezdett, 5-adikán vólt legerősebb, mikor a' romlás nem tsak káros, hanem veszedelmes is vólt.

Második tudósítás jött Endréd' vidékéről, melynek rövid és fragmentalis értelme, ez: "Július' 5-adikán indúltam haza Debretzenből, és Ér-Mihályfalván hallom hogy Endréd, mely lakhelyemtől egy órányi távolságra esik és közünk az Ér' nádas és sásas vize van, rettenetes pusztulást szenvedett. Ara vettem útamat. Vasadra érek először, egy derék oláh Helységbe. Megrettenek, mikor annak erős massiv épületü tornyához 's templomához érkezek, melynek éppen a' tövinél az országút. Sebess vágatva hajtattam-el mellette, hogy ránk ne szakadjon (talán még jobb vólna lassan). Valamennyi ház van, mind kémény nélkül maradt. A' Parochus' ud-

varába belépven, mindenét egy rakáson látom, 's maga, nem talált szókat az eklésia' és minden ember' szörnyű kára' elbeszéléseire. Bemegyek a' Pap' házába sok kényszerítés után, de, alig léptembe, mikor már ki is szaladtam. A' pintzében a' boros hordók, aknájokra fordultak, elfojtak, tejes, vajjas edények össze-törték. A' templomot, tornyot lehetetlen megigazgatni. Senki nem mér a' házában lakni, kertben, udvaron, sátor vagy az ég alatt laknak. — Endrédbe érvén, szelen találok az Unitások' tsak most épült, újj, derék tornyát és templomát teljes romlásában, melynek harangja' falábra állításán dolgoztak. Bejebb jövök a' Helységbe, minden ház előtt ponyva-sátort látok. A' Ref. templomát a' vasadival egyforma romlásban találok, a' Pap' erős épületű háza' tűzfalait, kéményét leomolva, a' dűledék alól kihúzott Papnét, egy kerítéshez fektetett kéve' nádas alatt faldalmaival kinlódva. A' ki ezt a' két Helységet látván, meg nem indul, — kő annak a' szíve, értzel vetekedik a' szeme. — Ugyanezen sorsra jutottak Dengeleg és Iriny; a' 4 helységben, — se templom, se torony, se lakható ház. Endréd, a' rettenetes revolutio' megelőző postájának, de tsak a posteriori mondotta, hogy kútjaiban a' víz igen meg-

szaporodott, nagyon felnyomult, és a' kiapadt-forma kútak is, az ő' tsudálkozásokra, megteltek vízzel. — Körülötünk, minden Helység szenvedett a' földrengéstől, egyik többet, másik kevesebbet; és a' mi, valamint rettentő mivel' Koré, Dátán, Ábirám jut eszünkbe — úgy, más tekintetben, talán enyhítő is, — a' szalatsi határon, egy kenderföld meghasadt — kifutta a' lelkét vulcanus — melyet az Előljárok meghallván, kimentek Papostól, a' nyilas' méjségét méregetni akarván, hosszú rúdakkal sem érték fenekét. Vólt a' hasadéknak, kék fővényvel vegyes bűdös víz, mely ismét vissza ment. A' kihányt fővény, mint valami Vulcán' lávája; nálam is van egy tsumó, mely kék-színű, salétrom-szagu. Ez az explosio, reménylünk, megkímél bennünket a' további félelemtől, bár most is minden-nap' érzik némelljek a' földrengést.

Hirdetés.

Ő Cs. K. Felsége a' K. Fiscale Archivumnál Musik 'Sigmund Úr Jubilatioja által megürült Registratori Hivaltalt eddig vólt fiscalis Procurator Béla Antal Urnak kegyesen conferálni méltóztatott.

Státus papirosok' Foljamatja

		Ezüstpénzben			Ezüstpénzben		
Béts,	Júl.	7	8	9	London Jún.	26	—
Bank-Oblig. 2.1/2pC.		54.1/4	54.1/4	54.3/8	Consols, 3 pC.	88.5/8	—
Pengőpénz-Obl. 5pC.		99.—	98.7/8	99.—	Stocks-Prémie, Sh.	—	—
Roths. 1820, 100f. CP.		163.1/4	163.1/4	—	Brasiliai Bons	57.1/4	—
Partial. 1821. Ua.		125.1/2	125.3/8	—	Buenos-Ayresi	23.—	—
Bankaktia, 1000f. CP.		1110.1/2	1109.3/4	1111.9/10	Columbiai	—	—
Páris, Jún.		29	30	—	Mexikói	—	—
Consols 5 pC.		109.30	109.25	—	Portugallí	42.—	—
Ugyanaz 3 pC.		80.—	79.65	—	Muszkaországi	—	—
Bank-aktia, 2000 Fr.		—	—	—	Görögországi	—	—